

Plastics Progress Tools

Användarguide demo-version digitalt verktyg

AXFOUNDATION

ANTONIA AX-SON JOHNSON FOUNDATION
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Innehåll

Inledning	3
Inloggning digitalt verktyg	4
Hur är det digitala verktyget uppbyggt	5
Inmatning av data i verktyget	9
Obligatoriska uppgifter	12
Icke-obligatoriska uppgifter	13
Bilaga 1: Definition av varor	
Bilaga 2: Detaljerad beskrivning av de obligatoriska uppgifterna	
Bilaga 3: Detaljerad beskrivning av de icke-obligatoriska uppgifterna	

©Axfoundation

info@axfoundation.se

www.axfoundation.se

Författare: Detta dokument är framtaget av Axfoundation med stöd av 2050, Axel Johnson AB och en bred referensgrupp bestående av representanter från Åhléns, KICKS, Axfood, Martin & Servera, Filippa K, IVL Svenska Miljöinstitutet, Dagab, Dustin, Axel Johnson International, Förpacknings- och tidningsinsamlingen, DLF, Svensk Plaståtervinning, Återvinningsindustrierna, Svensk Dagligvauhandel, Naturvårdsverket, GS1 Sverige och Svensk Handel. Formgivning av Roxen Communication.

Upphovsrätt: Användning och spridning av material i detta dokument uppmuntras. Materialet kan kopieras, laddas ned och skrivas ut, förutsatt att Axfoundation anges som källa och innehavare av upphovsrätt samt att vid referering anges ovanstående namngivna författare.

Inledning

Plastics Progress Tools har tagits fram för att stötta företag i ett ansvarsfullt plastarbete och omfattar både ett arbetssätt samt ett digitalt verktyg.

Arbetssättet beskriver hur företag kan arbeta steg-för-steg med att sätta mål och nyckeltal, samla in data om sin plastanvändning samt analysera resultaten. Till arbetssättet finns även en definitionslista som samlar centrala begrepp vilket kan underlätta samarbetet både internt och med leverantörer genom att skapa ett gemensamt språk.

Det digitala verktyget bidrar till ett systematiskt plastarbete genom att beräkna, sammanställa och visualisera data samt göra det möjligt att löpande följa upp sin plastanvändning. Med hjälp av verktyget kan företag också kunna identifiera problematiska plastflöden och göra medvetna designval för produkter och förpackningar för att mer plast ska gå att materialåtervinna.

Axfoundation och Axel Johnson-koncernen initierade och drev projektet under 2020–2021. Arbetssättet och det digitala verktyget utvecklades tillsammans med konsultfirman 2050. Arbetssättet och definitionslistan är fria att använda och finns tillgängliga på axfoundation.se tillsammans med denna användarguide och demo-version av det digitala verktyget. En skräddarsydd version av det digitala verktyget, anpassad efter ett företags specifika behov och förutsättningar, kan utvecklas på uppdrag av konsultbyrån 2050.

Vår förhoppning är att Plastics Progress Tools ska kunna bidra till ett mer systematiskt och ansvarsfullt plastarbete, en mer enhetlig rapportering av plastanvändning i näringslivet, samt en accelerering mot de mål om en hållbar plastanvändning som vi tillsammans behöver uppnå.

Denna användarguide är tänkt att ge en introduktion till det digitala verktyget och fungera som ett stöd för den som vill utforska demo-versionen av verktyget.

Inloggning digitalt verktyg

Nedan följer en länk till verktyget. Eftersom detta är ett demoverktyg behövs ingen inloggning, men en fullversion av verktyget kan begränsa inloggning efter e-postadresser. Det går exempelvis att ställas in att alla med en epostdomän @företagA.se kan logga in.

<https://app.molnify.com/app/plasticprogressdemotool>

Hur är det digitala verktyget uppbyggt?

Syftet med det digitala verktyget är att kunna följa upp utvecklingen av nyckeltal, som syftar till minskad plastanvändning och omställning mot ett mer ansvarsfullt plastarbete i företag. Nyckeltal som kan följas upp via verktyget innefattar:

Nyckeltal

Mängd plast som går att materialåtervinna i praktiken (kg) / Total mängd plast (kg)

Mängd plast som innehåller särskilt farliga ämnen (kg) / Total mängdplast (kg) samt andel plast där man saknar information om kemikalieinnehåll

Mängd (kg) engångsartiklar av fossil råvara / omsättning, per tidsenhet

Mängd återvunnen samt förnybar råvara (kg) / Total mängd plast (kg)

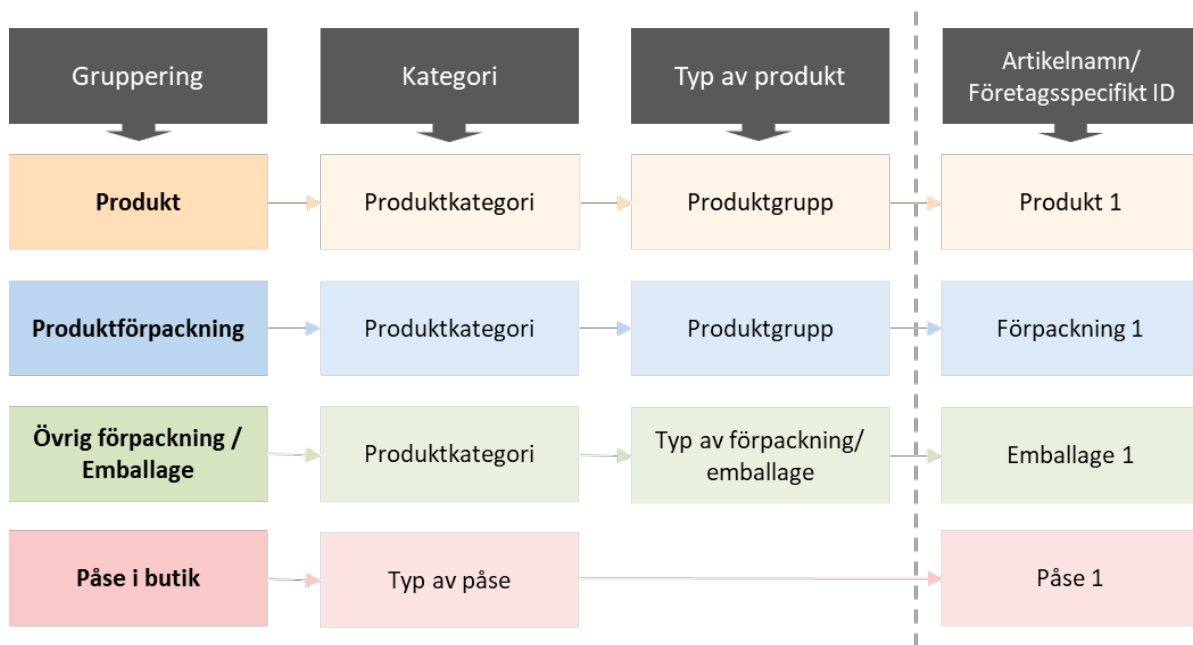
Mängd plast angivet år (kg) / mängd plast basår (kg)

Nyckeltalen kan följas upp både på övergripande nivå och på mer detaljerad nivå för enskilda produktgrupper.

För att kunna följa upp plastanvändningen på ett bra sätt måste man fylla i ett antal olika uppgifter när man registrerar varor (produkter och förpackningar) i verktyget. För det första måste man koppla informationen till vilken typ av vara det handlar om. Dessutom behöver man mata in tillräckligt mycket information för att det till exempel ska gå att svara på om plasten är återvinningsbar. Om man saknar viss typ av information så kan verktyget med hjälp av s.k. defaultvärden fylla i informationsluckorna. Dessutom inkluderar verktyget en del omvandlingsfaktorer. Dessa används till exempel för att omvandla antal varor till kilo plast. Ju färre defaultvärden och omvandlingsfaktorer som används, desto mer korrekt kommer uppföljningen att bli. Verkliga data är därför alltid att föredra när de finns tillgängliga. Nedan följer en genomgång av all data som kan matas in i verktyget steg för steg.

Vilken vara?

På övergripande nivå måste man först definiera om det gäller produkter, förpackningar, emballage eller påsar i butik. Men för att informationen i verktyget ska kunna vara ett bra beslutsunderlag för hur plastanvändningen ska förändras, så måste informationen för varje inmatad post vara mer detaljerad. Bilden nedan illustrerar vilka nivåer verktyget erbjuder för varje inmatad post.

Idag har verktyget knappt 20 olika produktkategorier definierade. Dessa kan anpassas efter vilket företag som ska använda verktyget. Varje produktkategori har ett antal produktgrupper kopplade till sig, som även dem går att anpassa

I bilaga 1 hittar du mer detaljer om hur varje nivå i verktyget är definierad.

I Sverige har vi producentansvar för förpackningar. Det betyder att den som säljer en förpackning också har ett ansvar för att den samlas in och materialåtervinns. Därför är det viktigt att kunna skilja mellan produkter och förpackningar. Ett bra riktmärke är att fundera över vad som egentligen säljs.

För ansiktskrämen i exemplet nedan, är själva krämen produkten, och det som omger krämen, dvs plastburken, är en förpackning. För exakta definitioner se bilaga 1.

EXEMPEL

Företaget ska registrera 100 stycken burkar med ansiktskräm i systemet. Eftersom alla varor är av samma slag med samma artikelnamn, så ska de matas in på en rad.

- I fallet ansiktskräm så räknas plasten som en Produktförpackning.
- Ansiktskräm hör till produktkategorin Face.
- Inom Face har företaget definierat ett antal olika produktgrupper och i det här fallet är Förpackning <50ml rätt val.
- Man kan också mata ett företagsspecifikt namn eller id för varje inmatad rad. I det här fallet har företaget definierat Day cream på artikelnivå.

Tack vare denna struktur kommer det att vara möjligt att följa upp plastanvändning både på enskilda varor och på produktgruppsnivå.

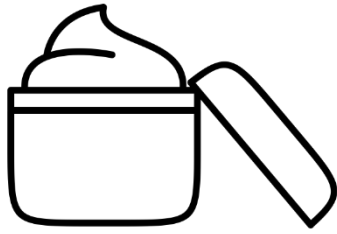
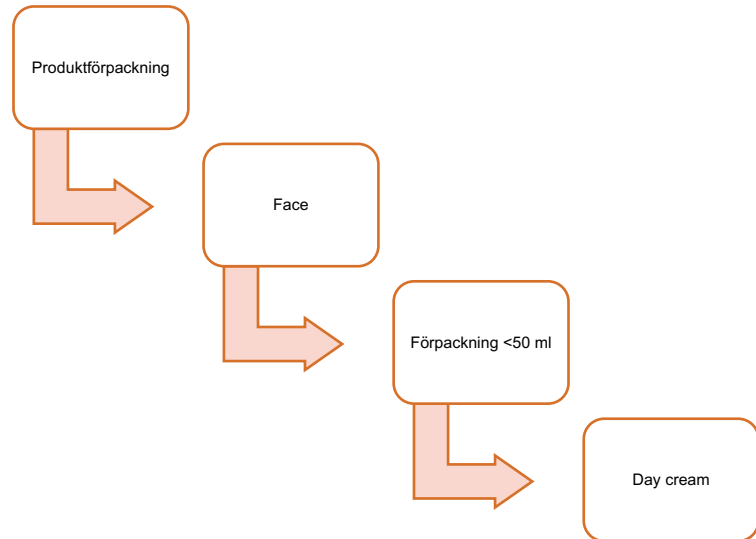

Bild: Noura Mbarki from Noun Project

Parametrar i verktyget

När man väl matat in de data som definierar själva varan så behöver man komplettera med information om plasten. Vissa uppgifter är obligatoriska, annan information är önskvärd. Tabellen nedan ger en översikt av vilken information som matas in i verktyget.

De parametrar som är markerade med en grön bock anger uppgifter som är obligatoriska. De parametrar som är markerade med en gul bock måste inte matas in. För dessa parametrar finns det schablonvärden som används om specifika uppgifter. Dock blir resultatet betydligt bättre om ett verkligt värde har matats in. Om parametern inte alls ska matas in, är det markerat med ett streck i tabellen.

För att använda tabellen behöver du först bedöma om du ska mata in information om en produkt, en förpackning, emballage eller en påse i butik.

- För en produkt följer man den gula kolumnen.
- För en produktförpackning följer man den blå kolumnen.
- För övriga förpackningar / emballage följer man den gröna kolumnen.
- För påsar i butik följer man den rosa kolumnen.

Hur olika parametrar definieras beskrivs i bilaga 2.

	Produkter	Produktförpackning	Övrig förpackning / Emballage	Påsar i butik
År	✓	✓	✓	✓
Företag	✓	✓	✓	✓
Övergripande gruppering	✓	✓	✓	✓
Produktkategori	✓	✓	✓	-
Typ av påse	-	-	-	✓
Produktgrupp	✓	✓	-	-
Typ av förpackning / emballage	-	-	✓	-
Artikelnamn / ID	✓	✓	✓	✓
Engångsartikel	✓	✓	✓	✓
Kvantitet och enhet	✓	✓	✓	✓
Plasttyp	✓	✓	✓	✓
Andel fossil / återvunnen / förnybarråvara	✓	✓	✓	✓
Färg	✓	✓	✓	✓
Innehåll av särskilt farliga ämnen	✓	✓	✓	✓
Multimaterial och separerbarhet	✓	✓	✓	✓
Design för återvinning	✓	-	-	-
Etikettinformation	-	✓	✓	-

✓ = Obligatorisk

✓ = Ej obligatorisk

- = ska inte matas in

Hur hanterar verktyget om information saknas?

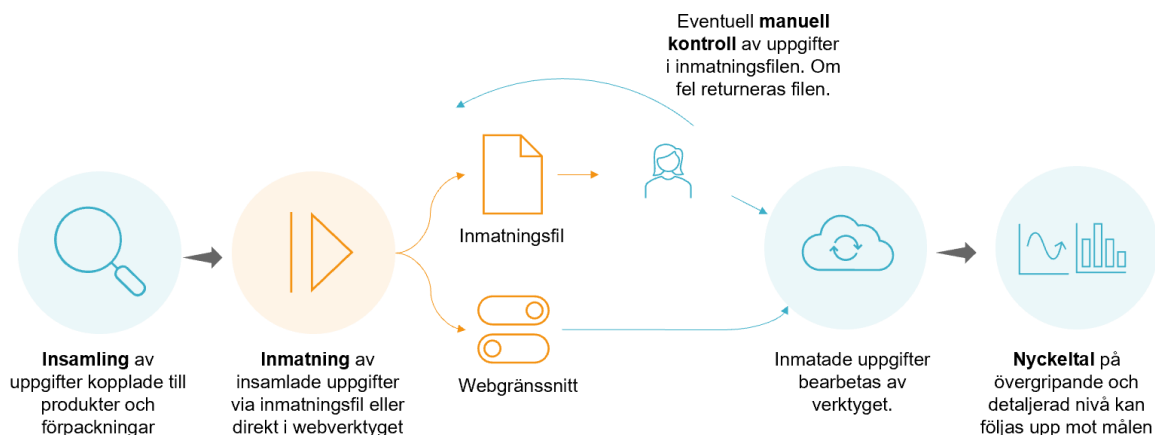
För att kunna ta fram de nyckeltal som definierats även när man saknar tillgång till vissa data, så gör verktyget analyser med hjälp av fördefinierade uppgifter. Dessa är:

- **Omvandlingsfaktor:** med hjälp av denna kan verktyget räkna om antal produkter eller kg produkter till motsvarande mängd (kg) plast. Syftet är att kunna få fram mängden plast även om man bara har information om antal produkter eller vikten på hela produkterna, inklusive andra material än plast. Omvandlingsfaktorerna är fördefinierade i verktyget och kan ändras när man har tillgång till mer information.
- **Default-värden:** Om en cell i inmatningsfilen inte är ifylld används en förinställd faktor. T.ex. om man inte fyller i att en vara har en viss andel förnybar plast, så kommer verktyget anta 100% fossil plast. Detta fungerar endast för de paramaterar som har gula bockar i tabellen ovan. Default-värden kan justeras i verktyget ju mer information man har.
- **Schabloner:** För att kunna ge en allmän bild av plastanvändningen för specifika produkter, används en kombination av omvandlingsfaktorer och default-värden. Schablonen representerar ett genomsnitt av de produkter eller förpackningar som hör till respektive produktgrupp. Tack vare schabloner kan man följa upp plastanvändning även i de fall där informationen om plastinnehållet i varan är begränsad.

Inmatning av data i verktyget

Det första – och viktigaste – steget i kartläggningen är att samla in så mycket som möjligt av den information som behövs för att utvärdera och följa upp plastflödena inom verksamheten. Här kan leverantörer behöva involveras för att få fram uppgifter kring exempelvis plasttyper, plastens ursprung och mängd. Mer information om vilken information som kan bli aktuell att efterfråga finns i beskrivningen av arbetssättet i 'Plastics Progress Tools – Arbetssätt och digitalt verktyg för ansvarsfullt plastarbete i företag' tillgänglig på axfoundation.se.

Nästa steg är det som beskrivs i denna användarguide, nämligen inmatningssteget, där insamlad information ska struktureras och matas in i verktyget. Det finns två möjliga sätt att mata in uppgifter i verktyget: 1. Via en Excelbaserad inmatningsfil, 2. Genom att fylla i uppgifter direkt i det digitala verktyget.

Alternativ 1: Excelbaserad inmatningsfil

- Ett exempel på hur en inmatningsfil kan se ut finns [här](#).
- Eftersom detta är ett demoverktyg går det inte att skicka in någon data till verktyget. Nedan beskrivning gäller för fullversionen av verktyget.
- 1. Fyll i den Excelbaserade inmatningsfilen enligt den fördefinierade strukturen i filen.
- 2. Skicka in ifylld inmatningsfil via mejl till: data@molnify.se
- 3. Logga in i det digitala verktyget.
- 4. Fyll i uppgifter om total omsättning för inrapporterade EMV-artiklar för det aktuella året samt välj basår och klicka på "Spara".
- 5. Resultatet per nyckeltal går att filtrera från total bolagsnivå ner till produktgruppsnivå via fliken Start.
- Inom vilka produktgrupper har man lägst användning av återvunnen eller förnybar råvara? Dessa produktgrupper bör också vara prioriterade för åtgärder.

- Inom vilka produktgrupper har vi lägst andel återvinningsbara förpackningar? Här kan det vara lämpligt att analysera varför förpackningarna inte är återvinningsbara, och vilka förändringar som är möjliga. Att förändra förpackningars utformning påverkar troligen både företagets varumärke och marknadsstrategier, samt leverantörers materialval. Med hjälp av kartläggningen kan man därför välja inom vilka produktgrupper det ger mest utväxling att påbörja en förändringsresa.
- Inom vilka områden saknar vi idag kunskap? Behövs utbildningsinsatser internt och/eller tillsammans med leverantörer för att vi ska kunna ta nästa steg i vårt plastarbete?

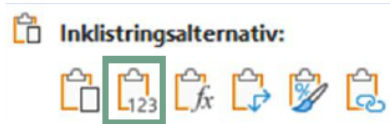
Första gången en verksamhet kartlägger sin plastanvändning kommer processen troligen att upplevas som relativt arbetskrävande. Men, förutom att ge en bild av hur mycket plast som används och av vilken typ, så ger processen möjlighet till ökad förståelse och lärande kring vilka frågor som är mest centrala att fokusera på för att minska klimatpåverkan från plastanvändning samt minska spridning av farliga kemikalier. På sikt ger arbetet en bra grund för att kunna förändra design av produkter och förpackningar i en mer hållbar riktning.

Att tänka på vid användning av inmatningsfilen

För att webverktyget ska kunna läsa in informationen som angetts in i inmatningsfilen måste alla uppgifter som anges vara formaterade på rätt sätt. Det är alltså mycket viktigt att **inte ändra formateringen**. För att undvika de flesta möjliga fel (t.ex. att det slinker med ett extra mellanslag) i de uppgifter som skrivs in så innehåller de flesta kolumner fördefinierade listor.

Att kopiera in uppgifter i inmatningsfilen

Det är även möjligt att kopiera in uppgifter från andra filer. Det kan vara nödvändigt om det är många rader med information som ska matas in. Observera att om data kopieras in i inmatningsfilen så måste den klistras in som värde (symbolen med "123" i bilden nedan). Använd alltså INTE snabbkommando "ctrl + v".

All information som ska skickas in till verktyget via inmatningsfilen måste finnas i samma flik. Inmatningsfilen har därför bara en flik, där alla fyra grupperingar ska rapporteras. Det innebär att det finns fält som inte är relevanta att fylla i för vissa grupperingar. Tabellen i kapitel 1.2 visar vilka fält som ska fyllas för olika grupperingar.

Alternativ 2: Direkt i det digitala verktyget

Eftersom detta är ett demoverktyg går det inte att redigera in någon data till verktyget. Nedan beskrivning gäller för fullversionen av verktyget.

Logga in i det digitala verktyget.

När du öppnar webverktyget ser du sex olika flikar under modulen "Input data". Det är möjligt att lägga till och redigera uppgifter direkt via webverktyget. Detta görs under fliken Redigera data respektive Ny artikel.

För att lägga till nya plastflöden:

1. Klicka på fliken Ny artikel under Input data.
2. Fyll i information för de uppgifter som efterfrågas. Alla fält som rör de obligatoriska uppgifterna (se kommande avsnitt i lathunden) måste fyllas i.
3. Avsluta med att klicka på "Skapa ny artikel".

Obligatoriska uppgifter

För att verktyget ska kunna sammanställa ett resultat krävs att den som använder verktyget anger information för samtliga obligatoriska uppgifter i checklistan nedan. I inmatningsfilen är dessa är markerade i en mörkare nyans. De obligatoriska uppgifterna måste anges för varje rad som skrivs in i inmatningsfilen eller matas in direkt i webverktyget. Dessa är:

Uppgift	Förklaring
År	Ange vilket år informationen gäller för
Företag	Ange vilket företag informationen gäller för
Övergripande gruppering	Ange vilken gruppering artikeln tillhör, exempelvis Produkt, Produktförpackning, Övrig förpackning/Emballage eller Påse i butik.
Produktkategori	Ange vilken produktkategori som artikeln tillhör, exempelvis heminredning, kläder och skor, elektronik, make-up osv.
Produktgrupp	Ange vilken produktgrupp artikeln tillhör, exempelvis barnkläder, leksaker eller hårvård.
Typ av påse	Ange vilken typ av påse, exempelvis S, M eller L
Typ av förpackning/emballage	Ange vilken typ av förpackning eller emballage
Artikelnamn/ Företagsspecifikt ID	Ange artikelnamn eller annat unikt företagsspecifikt ID
Engångsartikel	Ange om artikeln är en engångsartikel.
Kvantitet	Ange ett numeriskt värde för produkter (antal eller kg) eller mängd plast (kg).
Enhet	Ange vad kvantiteten avser. De alternativ som finns är antal produkter, kg produkter eller kg plast.

Icke-obligatoriska uppgifter

Det finns flera aspekter av en produkts eller förpacknings design som påverkar möjligheten att materialåtervinna den. För att på ett rättvisande sätt kunna bedöma återvinningsbarheten, och även följa upp hur mycket återvunnen eller förnybar plast som olika produkter innehåller, behöver uppgifter om t.ex. plasttyp, sammansättning av plaster, färg på plasten och användning av etiketter anges. I inmatningsfilen är kolumnerna för dessa uppgifter markerade i en ljusare nyans.

I många fall kanske det saknas detaljerad kunskap om plasten i de produkter och förpackningar som företaget köper in. Som tidigare nämnts, innehåller därför verktyget ett antal fördefinierade defaultvärden som kan fylla i dessa informationsluckor. Defaultvärdena är satta på produktgruppsnivå och är därför grovhuggna. För att kartläggningen – och därmed uppföljningen – ska bli så rättvisande och användbar som möjligt är det alltså mycket viktigt att mata in så specifik information som möjligt även för de icke-obligatoriska uppgifterna. Dessa är:

Uppgift	Förklaring
Plasttyper	Ange vilken/vilka huvudsakliga plasttyper produkten eller förpackningen består av. För varje angiven plasttyp: ange hur stor andel av det totala plastinnehållet plasttypen utgör. Andelen ska anges som ett tal mellan 0 och 1 och totalt sett måste summan av de olika andelarna bli 1.
Andel fossil råvara	Ange andel jungfrulig fossil råvara av det totala plastinnehållet i produkten/förpackningen. Andelen ska anges som ett tal mellan 0 och 1.
Andel återvunnen råvara	Ange andel återvunnen råvara av det totala plastinnehållet i produkten/förpackningen. Andelen ska anges som ett tal mellan 0 och 1.
Andel förnybar råvara	Ange andel förnybar råvara av det totala plastinnehållet i produkten/förpackningen. Andelen ska anges som ett tal mellan 0 och 1.
Färg på plasten	Ange om plasten i produkten/förpackningen/påsen är Infärgad, Svart eller Transparent/ofärgad.
Innehåller produkten/förpackningen särskilt farliga ämnen?	Välj JA, NEJ eller VET INTE. Klassificering av farliga kemikalier och deras reglering faller i EU under REACH-lagstiftningen ¹ . Kemikalier som inte ännu regleras av REACH men som är kandidater på grund av sin farlighet eller likhet med redan reglerade kemikalier kan bland annat identifieras via SIN-listan ² .
Består produkten/förpackningen av andra material än plast?	Välj JA eller NEJ.
Är de olika materialen och plasterna i produkten eller förpackningen lätta att separera?	Endast relevant om produkten/förpackningen består av flera olika plasttyper och/eller flera olika material. Välj då JA eller NEJ.
Är produkten designad för återvinning?	Endast relevant för grupperingen Produkter. Välj JA eller NEJ.

¹ https://ec.europa.eu/environment/chemicals/reach/reach_en.htm

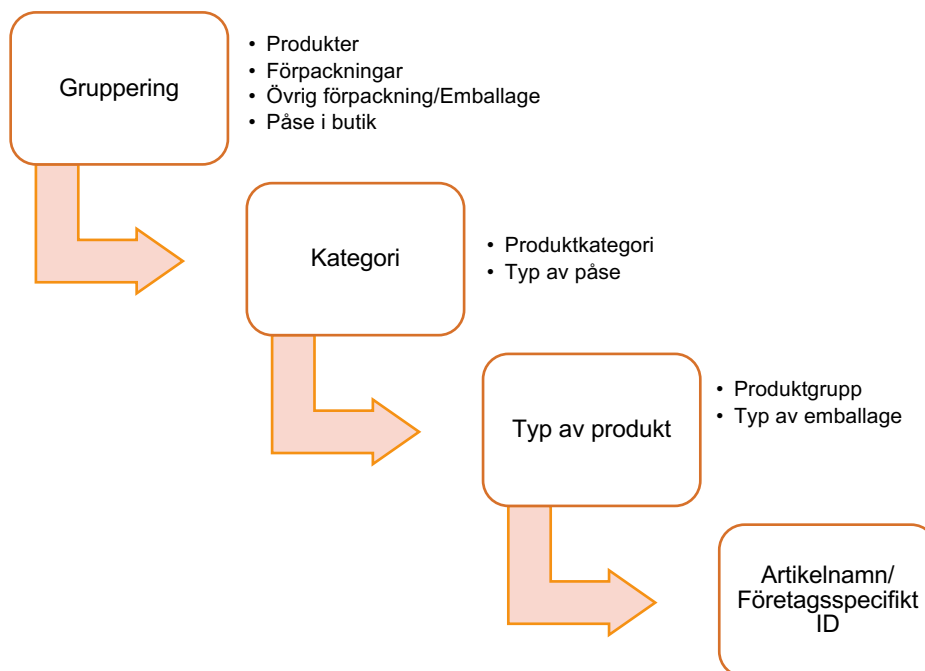
² <https://sinlist.chemsec.org/>

Har förpackningen en etikett?	Endast relevant för grupperingarna Produktförpackning och Övrig förpackning/Emballage. Välj JA eller NEJ.
Är etiketten av samma material som övriga förpackningen?	Om JA på frågan om förpackningen har en etikett, välj JA eller NEJ.
Täcker etiketten mer än 60% av förpackningens yta?	Om JA på frågan om förpackningen har en etikett, välj JA eller NEJ.

Bilaga 1: Definition av varor

Verktyget definierar varor i fyra nivåer:

i. Gruppering

Produkter: Produkter som består av eller innehåller komponenter av plast, och som inte är förpackningar som går under producentansvaret. Här ingår alltså t.ex. elektronikprodukter med plastkomponenter, utemöbler av plast, tyger och kläder av syntetiska (plastbaserade) fibrer, engångsartiklar och köksredskap av plast eller med plastdetaljer. Här ingår INTE produktbehållare (t.ex. schampoflaskor) som går under producentansvaret eller yttre förpackningar som produkten saluförs i (se Produktförpackning).

Så här definieras produkter i verktyget:

En vara som erbjuds på en marknad för uppmärksamhet, anskaffning, användning eller konsumtion som tillfredsställer ett behov eller ett önskemål hos slutkunden.

Förpackningar: Med produktförpackning avses den förpackning som finns runt en produkt i butik. Här ingår alla de livsmedelsförpackningar och andra konsumentförpackningar av plast som faller under producentansvaret, men även andra förpackningar som kunden får med sig hem från butik och avlägsnar efter köp av en vara.

Produktförpackning täcker in det som även kallas primär- och sekundärförpackningar.

Så här definieras produktförpackningar i verktyget:

Förpackningar definieras enligt Riksdagens förordning 2018:1462 7 §: Med förpackning avses i denna förordning en produkt som har framställts för att

Innehålla, skydda eller presentera en vara eller för att användas för att leverera eller på annat sätt hantera en vara, från råmaterial till slutlig produkt och från producent till användare, om produkten är en:

a) konsumentförpackning genom att den på försäljningsstället utgör en säljenhet för den slutliga användaren eller konsumenten av varan,

b) gruppförpackning genom att den på försäljningsstället omfattar en grupp av ett visst antal säljenheter och kan tas bort utan att det påverkar varan eller varorna, oavsett om säljenheterna säljs som en sådan grupp till den slutliga användaren eller konsumenten eller om produkten endast används som komplement till hyllorna på försäljningsstället,

c) transportförpackning genom att den underlättar hantering och transport av ett antal säljenheter eller gruppförpackningar för att förhindra skador vid fysisk hantering eller transportskador, eller

d) serviceförpackning genom att den fylls vid försäljningstillfället eller används för obearbetade produkter från jordbruk eller trädgårdsnäring

Övrig förpackning / Emballage: Detta inkluderar övriga plastförpackningar och emballage som produkterna förpackas och transporteras i från lager/produktion till butik, d v s allt plastmaterial som avlägsnas innan produkterna säljs i butik. Här ingår också förpackningar/emballage för varor som levereras hem till kund.

Övrig förpackning / emballage täcker in det som också kallas tertiärförpackning, dvs förpackningar för transport och lagring, t.ex. sträckfilm runt en lastpall.

Påse i butik: Påsar och bärkassar som kunden får/köper i butik. Påse i butik är ett separat plastflöde som inte har någon direkt koppling till specifika produktkategorier eller produktgrupper. Denna gruppering delas alltså bara upp i typ av påse (motsvarar detaljnivån Produktkategori, för produkter och produktförpackningar), enligt följande:

- Bärkassar S
- Bärkassar M
- Bärkassar L
- Fryspåsar/fruktpåsar

ii. Kategori

Den andra nivån i strukturen är kategori, där det för grupperingarna Produkt, Produktförpackning och Övrig förpackning/ Emballage har definierats 18 produktkategorier. Dessa är:

- Kläder och skor
- Elektronik
- Elektroniktillbehör
- Makeup
- Body
- Face
- Hair
- Leksaker
- Livsmedel
- Restaurangutrustning

- Möbler
- Heminredning
- Textil
- Lyftutrustning
- Godssäkring
- Städ- & hushållsartiklar
- Kontorsmaterial
- Okategoriserat

iii. Typ av produkt

Till varje produktkategori kopplas ett antal produktgrupper, för både Produkt och Produktförpackning. Produktgrupp är den mest detaljerade nivå inmatade data kommer kunna brytas ned på. För varje företag som använder verktyget måste en anpassning göras av produktgrupper inom relevanta kategorier. Schabloner (default-värden och omvandlingsfaktorer) kommer att kopplas till produktgrupper.

För information som inte går eller ska delas upp på produktkategori- eller produktgruppsnivå finns möjligheten att rapportera sammanställd information under kategorin "Okategoriserat".

Övrig förpackning / Emballage kopplas till Typ av förpackning/emballage. Detta för att emballage typiskt sett kan användas vid samtransport av flera olika produkter eller produktförpackningar, vilket gör det svårt att härleda användningen till en specifik produktgrupp.

Uppdelningen i typ av förpackning/emballage omfattar:

- Krymp- och sträckfilm
- Frigolit/skumplast
- Påsar
- Hårdplast
- Polybags
- Galgar
- Upphängningsdetaljer

iv. Artikelnamn/ företagsspecifikt ID

Den sista detaljnivån är artikelnamn/företagsspecifikt ID. Det här är ett fritextfält som finns tillgängligt för alla grupperingar, för att kunna rapportera in t.ex. flera olika produkter under samma produktgrupp.

Det går bara att mata in ett artikelnamn eller företagsspecifikt ID en gång under samma tidsperiod. Det betyder att det inte är möjligt att mata in två rader för samma vara under en och samma

tidsperiod. Om man redan har matat in en viss volym för en vara, och upptäcker att man har köpt in fler av samma vara under samma tidsperiod, så måste man redigera den befintliga raden i verktyget.

Bilaga 2: Detaljerad beskrivning av de obligatoriska uppgifterna

a) Företag och aktuell tidsperiod för inrapporterad data

För att kunna följa utvecklingen över tid behöver relevant tidsperiod (år) för inmatade data anges. Detta görs genom att ange relevant årtal i kolumnen "År" för varje ifylld rad. För att inmatade uppgifter ska kunna synas i webverktygets dashboard behöver även bolagets namn anges för varje ifylld rad.

b) Övergripande gruppering

Här ska den övergripande grupperingen - *Produkt, Produktförpackning, Övrig förpackning/Emballage* eller *Påse i butik* - specificeras.

c) Produktkategori eller typ av påse

Här ska produktkategori (för *Produkt, Produktförpackning* och *Övrig förpackning /Emballage*) eller typ av påse (för *Påse i butik*) anges.

d) Produktgrupp eller typ av förpackning/emballage

Om den inskrivna raden är en *Produkt* eller *Produktförpackning* så anges i den här kolumnen vilken produktgrupp produkten/förpackningen tillhör. Om det istället är en *Övriga förpackningar / Emballage* som rapporterats in så anges här typ av förpackning/emballage.

e) Artikelnamn/företagsspecifikt ID

Fritextkolumn där företaget kan skriva in valfri information. För att verktyget ska läsa in alla rader som lagts in i inmatningsfilen får det **inte finnas** några rader där kombinationen av information i kolumnerna fram till och med "Artikelnamn/företagsspecifikt ID" är likadan. Om man vill rapportera in fler rader inom samma produktgrupp måste informationen i cellen "Artikelnamn/företagsspecifikt ID" vara unik. För att undvika att man försöker lägga in flera rader för samma produktgrupp, är därför **rekommendationen att alltid skriva in en specifikation i cellen "Artikelnamn/ företagsspecifikt ID"**.

f) Engångsartikel

Default-inställning för denna parameter är NEJ. För att kunna följa upp engångsartiklar av fossil plast behöver du alltså ange JA i kolumnen engångsartikel om produkten, förpackningen eller påsen faller under definitionen av engångsartikel och är någon av nedanstående artiklar:

- Muggar inkl. lock
- Livsmedelsbehållare med eller utan lock avsedda att konsumeras direkt och utan ytterligare beredning
- Livsmedelsbehållare i expanderad polystyren med eller utan lock avsedda att konsumeras direkt och utan ytterligare beredning
- Dryckesbehållare och muggar i expanderad polystyren inkl. korkar och lock
- Omslag av ett flexibelt material eller förpackning som innehåller livsmedel som är avsedda att konsumeras direkt ur förpackningen eller omslaget utan ytterligare beredning
- Dryckesbehållare med en kapacitet av högst tre liter, t.ex. dryckesflaskor inklusive korkar och lock
- Produkter gjorda av oxo-nedbrytbar plast
- Bestick, tallrikar, sugrör & omrörare för drycker
- Ballongpinnar & ballonger
- Bomullspinnar, våtservetter, sanitetsbindor, tamponger och tampongapplikatorer

- Tobaksvaror med filter och filter som marknadsförs för användning i kombination med tobaksvaror
- Tunna plastbärkassar
- Fiskeredskap

I EU:s Engångsplastdirektiv återfinns ovan produkter som prioriterade för de krav och åtgärder som införs. Vissa plastprodukter kommer helt förbjudas. För andra produkter ska konsumtionen begränsas och krav på märkning, design och separat insamling införs. Direktivet innebär också ett utökat producentansvar för vissa produkter.

Definition av engångsartikel enligt bilagan som används i verktyget: *En plastartikel för engångsbruk är en produkt som helt eller delvis består av plast och som inte har utformats, konstruerats eller släppts ut på marknaden för att under sin livscykel återanvändas flera gånger genom att återfyllas eller återanvändas för samma ändamål som den utformats för.*

g) Enhet och kvantitet

Under enhet och kvantitet specificeras mängden av det som skrivs in och vilken enhet den inskrivna mängden har. Här finns möjlighet att rapportera in data i tre olika former, beroende på vilken information man har tillgänglig. Dessa är:

- kg plast = totalt antal kg plast för de inrapporterade produkterna/förpackningarna/påsarna
- kg produkt = Totalvikt för de inrapporterade produkter/förpackningar/påsar
- antal produkter = st produkter/förpackningar/påsar.

Rapporterar man in kg plast kommer verktyget använda den inrapporterade mängden direkt utan omvandling. Om *kg produkt* eller *antal produkter* används kommer verktyget att använda de inbyggda omvandlingsfaktorerna för omräkning av den angivna enheten till motsvarande vikt (kg) plast:

- Antal produkter = använder en omvandlingsfaktor som räknar om antal produkter till kg plast, baserat på en typvikt av plast för produkter i den aktuella produktgruppen.
- Kg produkt = använder en omvandlingsfaktor som räknar om kg produkt till antal produkter, baserat på estimerad vikt för en typisk/genomsnittlig produkt i den aktuella produktgruppen. Sedan används samma förfarande som för "Antal produkter" för att räkna ut plastvikten.

EXEMPEL

Företaget har köpt in 500 st av produkten "Mössa" under 2019. Företaget har ingen information om mängden plast i sin produkt "Mössa" och de vet inte heller vad produkten väger. De skriver därför in "500" i kolumnen kvantitet och väljer "antal produkter" i kolumnen som specificerar enhet.

Företaget har också förbrukat emballage vid transporten av produkten "Mössa" mellan lager och butik. Företaget har fått information från avfallsentreprenören om hur mycket plastemballaget väger, i det här fallet 50 kg. Företaget skriver därför in "50" i kolumnen kvantitet och anger "kg plast" i kolumnen som specificerar enhet.

Bilaga 3: Detaljerad beskrivning av de icke-obligatoriska uppgifterna

a) Plasttyp och antal plaster

För att kunna följa upp återvinningsbarhet behövs information om plasttyp och eventuell sammansättning av flera olika plaster inom samma produkt/förpackning. I inmatningsfilen finns möjlighet att ange **upp till tre** olika ingående plasttyper. Till varje plast som anges ska även information matas in om hur stor andel av det totala plastinnehållet som respektive plast står för. Observera att andelen måste anges i **decimaltal med kommatecken** för att verktyget ska kunna läsa informationen.

Om **Produkter, Produktförpackning, Övrig förpackning / Emballage** eller **Påsar i butik** innehåller fler än tre plasttyper, ska volymen plast bestämma prioriteringsordningen, d.v.s. de plaster som representerar störst andel av plasmängden prioriteras och anges.

EXEMPEL

Företaget har en produkt som består av tre olika sorters plast; PLA, PET och HDPE. De tre plasttyperna skrivs då in under Plasttyp 1, Plasttyp 2 och Plasttyp 3. I kolumnen efter varje plasttyp ska Företaget sedan ange hur stor andel respektive plast står för. Produkten består av 50% PLA, 30% PET och 20% HDPE. Företaget anger då "0,5" för PA, "0,3" för PET och "0,2" för HDPE.

Om företaget saknar information om plasttyp och sammansättning så tillhandahåller verktyget ett default-val baserat på produktgruppen. Om det finns information eller kunskap om antal plaster och plasttyper men inte fördelning så kommer verktyget anta lika stora delar per plasttyp (ex om 3 plasttyper anges så antas andelen av respektive plast till 33%).

Definition av när ett material innehåller flera plasttyper enligt bilagan som används i verktyget: *Ett material som består av mer än en huvudsaklig polymer, eller en kombination av plast och en eller flera icke-plaster. Detta avser inte en ordinär monoplast som per definition består av en blandning av polymer och additiv, även om additiv kan utgöra >10% av den totala materialvikten.*

b) Andel fossil, återvunnen och förnybar råvara

Plast kan komma från fossil, återvunnen eller förnybar råvara. För att kunna följa upp målen kopplade till att både produkter och förpackningar ska bestå av en ökande andel förnybar eller återvunnen råvara behöver därför information om råvaruursprung anges. Default-värdet om inget annat anges är 100% (1,00) fossil råvara (och därmed 0% förnybar och 0% återvunnen råvara). Andelen jungfrulig fossil råvara, andel återvunnen råvara och andel förnybar råvara ska anges i förhållande till den totala mängden plast, dvs om inrapporterade produkter eller förpackningar

EXEMPEL

Företaget har en förpackning som består av två olika plasttyper, PP och HPDE. 40% av HDPE-plasten är återvunnen råvara, men HDPE står bara för hälften av det totala plastinnehållet i förpackningen. Alltså blir den totala andelen återvunnen råvara för förpackningen 20%. Företaget matar då in "0,8" i kolumnen för Andel fossil råvara och "0,2" i kolumnen för Andel återvunnen råvara.

anges bestå av flera plasttyper är det den sammanlagda andelen fossil/återvunnen/förnybar råvara som efterfrågas. Andelen anges i *decimaltal med kommatecken*.

c) Färg på plasten i produkten eller förpackningen

Plastens återvinningsbarhet påverkas av både plasttyp och designval för produkten eller förpackningen. Färgade plaster, lim, blandade material och vissa typer av etiketter försvårar återvinningen. Den information som ska matas in här är om plasten i produkten/förpackningen/påsen är *Infärgad*, *Svart* eller *Transparent/ofärgad*. Om produkten/förpackningen/påsen består av plast i flera olika färger är det den *dominerande färgen* (mörkaste nyansen) som ska anges, t.ex: en hårborste med transparent borsthuvud och svart skaft bör rapporteras som *Svart*. Om information om färg saknas använder verktyget ett default-värde för varje produktgrupp.

d) Innehåll av särskilt farliga ämnen

Möjliga svar är JA, NEJ eller VET EJ.. Om företaget saknar information om kemikalieinnehållet så är default-inställningen VET EJ. Definition av farliga kemikalier enligt bilagan som används i verktyget: *Kemikalier som vid exponering kan innebära skada eller risk för skada för människor och/eller miljö. (Motsvarar engelskans "hazardous substances")*. Förutom de kemiska ämnen som enligt gällande lagstiftning inte får ingå i de aktuella produkterna eller förpackningarna så är en proaktiv definition av farliga kemikalier att inkludera alla ämnen som regleras enligt REACH, finns med på REACH 'kandidatförteckning', bilagorna XVII och XIV som listar ämnen som omfattas av begränsningar eller kräver särskilda tillstånd, samt en oberoende lista över kemikalier som kan komma att (eller borde) regleras i framtiden, t.ex. SIN-listan.

e) Flera material och separerbarhet

En parameter som påverkar en produkts eller förpacknings återvinningsbarhet är hur den är sammansatt; om den består av flera olika material och/eller plaster och om det är möjligt att separera de olika materialen eller plasterna från varandra när produkten/förpackningen ska återvinnas. Blandmaterial som är svåra att separera försvårar återvinning. Detsamma gäller när plaster har satts ihop på ett sådant sätt att de inte lätt kan separeras i återvinningsprocessen, till exempel laminat.

Här ska anges om produkten eller förpackningen består av andra material än plast (JA/NEJ). Om man tidigare angett att produkten/förpackningen består av flera plaster och/eller om produkten/förpackningen består av flera material så ska man även ange om de olika materialen och plasttyperna är lätta att separera.

EXEMPEL

Företaget har en förpackning som består av papper och ett laminat av två olika plasttyper. Företaget svarar därför "JA" i första kolumnen. Pappersdelen är lätt att separera från plasten, men de två plasterna går inte att separera från varandra. Företaget svarar därför "NEJ" på frågan om separerbarhet.

f) Design för återvinning

I dagsläget saknas insamlings och återvinningssystem för många produkter. Därför är det i praktiken ofta svårt att återvinna produkter. En förutsättning för att alls kunna återanvända plast i produkter är att de designas för att kunna återvinnas, bl.a. genom vilka plasttyper man väljer att använda samt hur enkelt det är att separera olika plaster och andra material när produkten ska återvinnas. Här måste det företaget själva avgöra och ange om produkten är designad för att kunna återvinnas.

g) Etiketter på förpackningar

En plastförpacknings återvinningsbarhet påverkas av både plasttyp och designval, där bl.a. lim och vissa typer av etiketter försvårar återvinningen. Om förpackningen har en etikett bör den generellt sett helst vara i samma material som förpackningen och fastsatt med ett vattenlösligt lim. Om etiketten är av ett annat material är det viktigt att den inte täcker för stor del av förpackningens yta. Om förpackningen inte har en etikett anger man NEJ i kolumnen "Har förpackningen en etikett?". Då behöver inga ytterligare uppgifter anges i de följande kolumnerna. Om svaret är JA ska man (om möjligt) ange JA/NEJ för de kompletterande frågorna kring etiketter. **OBS:** Om etiketten är gjord av plast avser frågan om *samma material* i det här fallet om etiketten är gjord av *samma plasttyp* som förpackningen.

EXEMPEL

Företaget har en förpackning av PP med en etikett av PET. Företaget anger då "JA" i kolumnen "Har förpackningen en etikett?" och "NEJ" i kolumnen "Är etiketten av samma material som övriga förpackningen?". Etiketten är också begränsad i storlek, så Företaget anger "NEJ" även i den sista kolumnen.

Axfoundation är en fristående, icke vinstdrivande verksamhet som innoverar och accelererar praktiska lösningar för ett hållbart samhälle. Vi tror på företagande som förändringskraft och på breda samarbeten med relevanta aktörer i samhället. Tillsammans med runt 225 partners tacklar vi praktiska frågor som rör sakerna vi köper, maten vi äter och resurserna vi nyttjar.

Följ oss i sociala medier @axfoundation

Axfoundation
Box 26008
Östermalmsgatan 40
100 41 Stockholm

www.axfoundation.se
info@axfoundation.se

AXFOUNDATION

ANTONIA AX:SON JOHNSON FOUNDATION
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT